

Verschillende beelddenkers

Twee vriendinnen: Fátima en Jolijn. Allebei denken ze in beelden, maar allebei op hun eigen manier.

Fátima is een kei in dansen. Ze heeft een goed ritmegevoel en kan een dans een mooie volgorde geven, waardoor mensen graag naar haar dansen kijken. Jolijn danst graag met Fátima mee, maar ze is meestal net iets te laat met het uitvoeren van een beweging.

Jolijn is goed in het verzinnen van spelletjes. Ze organiseert een speurtocht door het bos voor de kinderen uit haar klas. Ze schrijft de uitnodigingen, bedenkt vragen en zet de speurtocht uit. Ook tijdens samenwerkingopdrachten in de klas neemt zij vaak de leiding. Fátima komt wel met ideeën, maar ze vindt het heel fijn dat Jolijn het zo goed kan organiseren.

Na het lezen van dit boek weet je dat er nog veel meer verschillen zijn tussen beelddenkers.

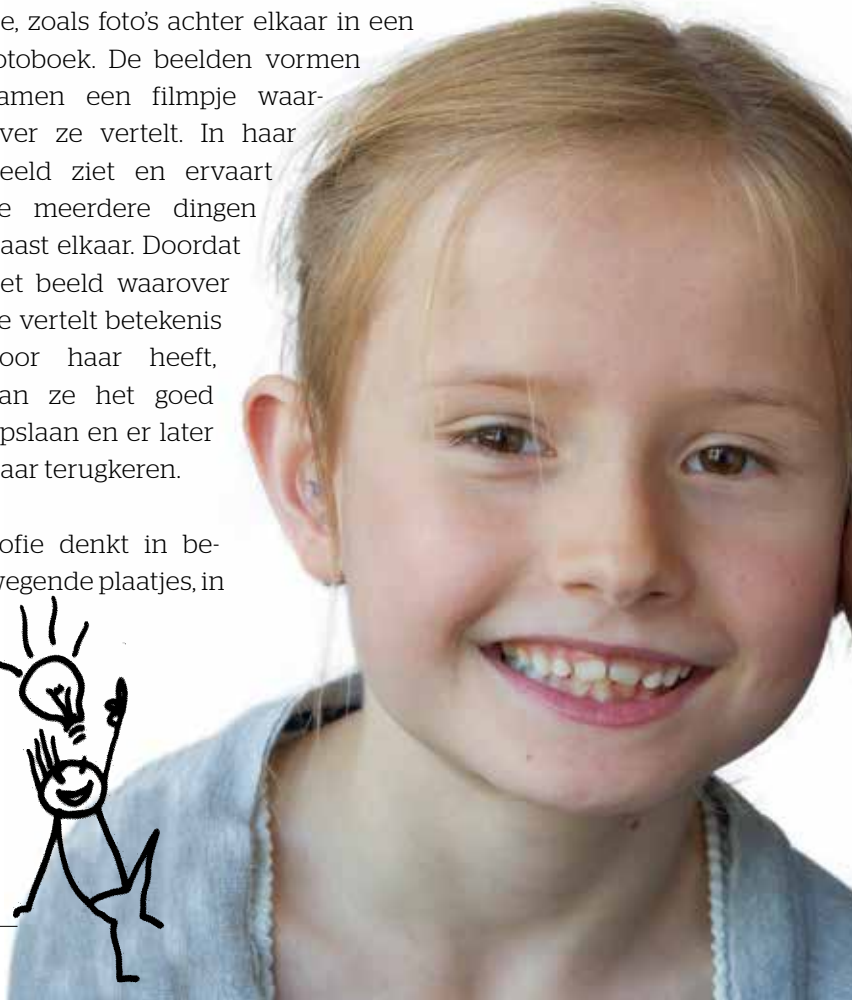
Waar gaat dit boek over?

Dit boek gaat over kinderen die in beelden denken.

Sofie denkt in beelden en plaatjes. Ze ziet geen stilstaande plaatjes. De beelden in haar hoofd bewegen en veranderen. Dit gebeurt allemaal tegelijk, zonder dat ze het zelf in de gaten heeft. Vaak zijn de beelden verbonden met geuren, kleuren, geluiden en smaak.

Ze ziet plaatjes van situaties en van dingen die gebeuren. Ze ziet als een bewegend onderdeel in haar beeld hoe haar moeder de was vouwt. Dit ziet ze haar echt doen. Of ze vertelt heel nauwkeurig aan haar vader wat er die dag op zwemles allemaal is gebeurd. Ze beschrijft dan een situatie, zoals foto's achter elkaar in een fotoboek. De beelden vormen samen een filmpje waarover ze vertelt. In haar beeld ziet en ervaart ze meerdere dingen naast elkaar. Doordat het beeld waarover ze vertelt betekenis voor haar heeft, kan ze het goed opslaan en er later naar terugkeren.

Sofie denkt in bewegende plaatjes, in

beelden waarin ze met ruimtelijke voorstellingen kan spelen. Ze denkt niet in woorden van letters, niet in begrippen, niet in taal. Sofie denkt in beelden.

Denk ik wel of niet in beelden?

We denken allemaal wel eens in beelden. Mensen van de reclame weten dit al lang. Zij gebruiken beelden om je te 'helpen' in de winkel hun product te kopen.

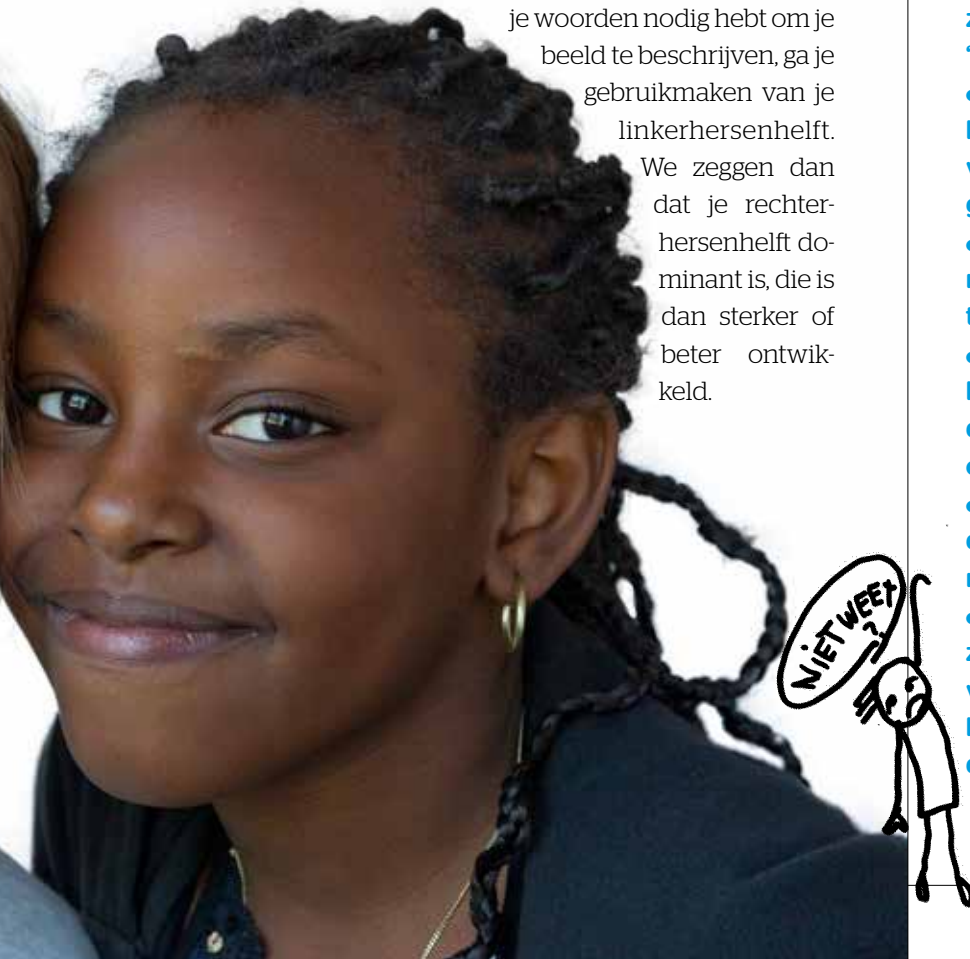
Denken in beelden zit aan de rechterkant van je hoofd, in je rechterhersenhelft. Taal zit aan de linkerkant van je hoofd, in je linkerhersenhelft. Je denkt met je hele hoofd, maar je begint altijd met één kant van je hersenen. Als je in beelden denkt, begin je met je rechterkant, waar je beelden zitten. Pas wanneer

je woorden nodig hebt om je beeld te beschrijven, ga je gebruikmaken van je linkerhersenhelft.

We zeggen dan dat je rechterhersenhelft dominant is, die is dan sterker of beter ontwikkeld.

Op school kun je beelddenkers vaak herkennen aan de hand van de volgende signalen:

- Beelddenkers lezen vaak spelend en/of radend.
- Ze hebben een globaal overzicht en vergeten de details.
- Beelddenkers lezen wat ze denken dat er staat (bijvoorbeeld: het meisje draagt een roze jurk, terwijl er staat: het meisje draagt een rode jurk).
- Ze gebruiken 'synoniemen' tijdens het spreken of het lezen (kraai wordt raaf, als het maar zwart is en vliegt, of ze lezen 'pappa', terwijl er 'vader' staat).
- Ze hebben problemen met hardop lezen, terwijl terugvertellen (begrijpen) wel goed gaat.
- Beelddenkers hebben vaak meer dan zestig procent oriëntatiefouten bij dictee.
- De spellingsregels zijn wel bekend maar worden door beelddenkers nauwelijks toegepast of geautomatiseerd.
- Bij kinderen die in beelden denken gaat automatiseren moeilijk tot slecht.
- Beelddenkers hebben veel zelfbedachte strategieën, bijvoorbeeld voor rekenen, lezen, het oplossen van problemen en de manier van leren.

In onze westerse maatschappij wordt over het algemeen het accent gelegd op de ontwikkeling van de linkerhersenhelft. Ons onderwijs bestaat voor het grootste gedeelte uit leren lezen, schrijven en rekenen en andere analytische vakken.

Taaldenkers zijn beter in het onthouden van een kale tekst dan beelddenkers. Dat komt doordat taaldenkers de tekst beter begrijpen, sneller verbanden leggen en beter kunnen structureren. Om datzelfde te doen, heeft een beelddenker kleur, vorm en beelden nodig.

Informatieverwerking

Cobus en Stephan zitten in dezelfde klas. Ze horen allebei dezelfde uitleg van de juf. Met de informatie die zij geeft, moeten beide jongens hetzelfde doen:

- opnemen
- verwerken
- opslaan/onthouden
- gebruiken

Cobus en Stephan verschillen van elkaar. Ze *verwerken* de informatie die de juf geeft op verschillende manieren.

Cobus ziet plaatjes in zijn hoofd en leert het liefste door te *doen*, te *ervaren* en te *kijken*. Cobus heeft tijd nodig om bij het plaatje een woord te vinden. Cobus is een *beelddenker*.

Stephan denkt in taal en als je ernaar vraagt, ziet hij ook een plaatje. Hij leert door goed te *luisteren*. Hij krijgt graag uitleg ofwel instructie in woorden. Stephan leert graag *lijstjes* uit zijn hoofd en hij is goed in dictee. Stephan is een *taaldenker*.

Wat is het nut?

Beelddenkers hebben er een hekel aan om iets te leren waarvan ze het nut niet inzien. Ze willen vaak weten waarom ze iets leren: wat is het voordeel om dit te weten?

Voorwaarden om te leren:

- kunnen focussen en je aandacht erbij houden;
- gemotiveerd zijn;
- je verantwoordelijk voelen voor wat je doet.

Wanneer je het nut van bijvoorbeeld aardrijkskunde inziet, kun je doelen voor jezelf stellen (focussen), gemotiveerd raken en je verantwoordelijk voelen om te leren voor je topografie.

Kinderen die in beelden denken, zijn niet goed in het alleen maar automatiseren en reproduceren. Wat ze begrijpen, kunnen ze beter onthouden. Wanneer de informatie betekenis voor hen heeft, onthouden ze het.

Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het inzicht geven in spellingsregels, die ze vaak als 'stom' ervaren. Laat de beelddenker zijn eigen beeld maken bij spellingsregels of begrippen. Beelden die standaard worden meegegeven op school, zoals 'klinker open, lettertje gaat lopen' en 'letterdief', brengen beelddenkers juist in de war.

Creativiteit, inventiviteit en probleemoplossend denken zijn kwaliteiten van de rechterhersen helft die in het onderwijs meestal op de tweede plaats komen. Het beelddenkende kind of de visueel-ruimtelijke denker met zijn sterk ontwikkelde rechterhersen helft komt dus vaak minder goed aan bod in ons huidige onderwijs.

Bron: Magda Jacobs & Tineke Labrujère, *In het rijk der beelden ben ik koning. Kijk en luister naar beelddenkers*. Antwerpen: Boek in Beeld, 2007.

De sterke rechterhersen helft - denken vanuit een totaalbeeld - zorgt ervoor dat het voor de beelddenker fijn is om van tevoren te weten wat hij gaat leren en vaak ook waarom hij iets leert. Vertel van tevoren het doel van de les: 'We gaan vandaag dingen leren over de eind-d bij werkwoorden.'

Geef aan wat het nut van de leerstof is:

- waarvoor je de informatie kunt gebruiken;
- wat je aan de informatie uit deze les hebt;
- maak een totaalplaatje.

Opdracht

Juf gaat David en Sofie helpen met het vertellen van hun verhaal, zodat de mensen in hun omgeving hen beter begrijpen. Dit gaat in kleine stapjes, want een goed verhaal vertellen is best moeilijk.

Een volwassene in jouw omgeving kan jou ook helpen met de volgende dingen:

- **Onderscheid maken tussen hoofdzaken en bijzaken.**

Wat is belangrijk voor je verhaal en wat is minder van belang?

- **Welke informatie hoort er in een verhaal?**

Waar gaat het over?

Over wie gaat het?

Wat gebeurt er?

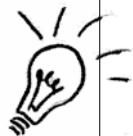
Waar gebeurt het?

Wanneer gebeurt het?

Waarom gebeurt het?

Hoe gebeurt het?

Tip: kijk eens in het eerste hoofdstuk. Ik heb bij het schrijven van mijn verhaal van de vragen: wie - wat - waar - wanneer etc. gebruik gemaakt. Ik heb ook onderscheid moeten maken tussen hoofd- en bijzaken.

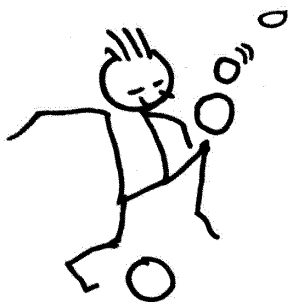
Doe je verhaal

Wanneer Sofie een verhaal vertelt, gebeurt het vaak dat andere mensen haar niet zo goed kunnen volgen. Ze begint bijvoorbeeld ineens enthousiast te vertellen over de hockeywedstrijd van afgelopen zaterdag. Sofie ziet een foto in haar hoofd en vertelt hierover. Ze vertelt alles door elkaar, want in haar hoofd gebeuren er veel dingen tegelijkertijd. Ze struikelt tijdens het vertellen over haar eigen woorden. Of ze laat hele stukken van het verhaal weg. De plaatjes in haar hoofd bewegen en veranderen steeds. Dit gebeurt sneller dan haar woorden kunnen bijhouden. De dingen die ze erg belangrijk vindt, vertelt ze het eerst. Soms kan dit een klein dingetje zijn en soms is het juist iets groots wat er gebeurde. Haar eigen doelpunt was dit keer heel belangrijk voor haar. Hier begint ze vandaag dus mee.

David wil vandaag in de kring vertellen over de voetbalwedstrijd van afgelopen weekend. Er is heel veel gebeurd. Terwijl de andere kinderen vertellen, denkt hij terug aan die dag. Als de juf hem de beurt geeft, begint hij waar hij in zijn gedachten is gebleven. De andere kinderen in de kring begrijpen er weinig van. Zelf heeft hij dit niet door, dus vertelt hij verder.

Alles wat een beelddenker wil vertellen, speelt zich af in zijn hoofd. Een beelddenker vertaalt zijn ervaringen in klanken en woorden. Een nadeel is dat hij deze beelden in woorden moet vertalen om zijn verhaal aan anderen te kunnen vertellen. Het kan moeilijk zijn om een verhaal te vertellen dat anderen goed kunnen volgen. Waar begin je en wanneer is het afgelopen? Een beeld heeft immers geen begin en geen eind. Het verhaal dat je wilt vertellen wel.

Daarnaast hebben veel beelddenkers hun eigen taalgebruik ontwikkeld. Ze hebben een ander plaatje bij een woord of een ander woord bij een plaatje bedacht. Bijvoorbeeld: 'dokter Bouwer' in plaats van 'Bob de Bouwer'; 'heerslievebeestje' in plaats van 'lieveheersbeestje'; 'open' voor 'dicht', en 'dicht' voor 'open'.

Doordat veel beelddenkers onvoldoende in (chronologische) volgorde hun verhaal kunnen vertellen en bovendien vaak hun eigen taalgebruik hantieren, kunnen anderen moeilijk volgen wat zij vertellen.